

Tunturiarho

Polarnarv

Arenaria pseudofrigida (*Arenaria ciliata* subsp. *pseudofrigida*)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): elinvoimainen (LC)

EU:n lajikoodi: 1943

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, heikkenevä

Luonnehdinta

Tunturiarho on pienikokoinen ja monivuotinen ruoho, joka muodostaa mattomaisia mättäitä. Sen vastakkaiset lehdet ovat pienet, kapeat ja karvalaitaiset. Melko isojen valkoisten kukkien terälehdet ovat noin kaksi kertaa verhiön mittaiset. Tunturiarhoa muistuttava norjanarho (*Arenaria norvegica*) kasvaa vain Kilpisjärvellä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Tunturiarho kasvaa kalkkipitoisella tai ultraemäksisellä alustalla rotkolaaksojen varjoisten tai puoliavointen, helposti rapautuvien kallioseinämien raoissa tai harvemmin harjuilla. Sitä esiintyy vain kahdella suppealla alueella Koillismaalla itärajan tuntumassa. Suomen esiintymät ovat ainoat Euroopan unionin alueella ja eteläisimmät koko maailmassa.

Nykytila ja uhkatekijät

Ahtaitten kasvupaikkavaatimustensa vuoksi tunturiarho on aina ollut Suomessa harvinainen. Populaatiot vaikuttavat kuitenkin vakailta runsaan kukinnan ja hyvän siementuoton ansiosta. Noin neljä viidesosaa lajin esiintymistä on suojelualueilla. Suojelun ulkopuolisia esiintymiä uhkaavat kaivos-toiminta, soranotto ja kasvupaikkojen pienilmaston muuttuminen hakkuiden seurauksena.

Hoitosuositukset

Osa tunturiarhon kasvupaikoista on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, kivikot ja louhikot). Metsälain mukaan niitä on käsiteltävä siten, että niiden ominaispiirteet säilyvät, eli muun muassa oleellisesti puuston varjostus- ja suojavaikutusta muuttavat hakkuut ovat kiellettyjä.

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Kalliovirta, M. 2017. Tunturiarho (*Arenaria pseudofrigida* (Ostenf. & O. C. Dahl) Juz. ex Schischk. & Knorring). Teoksessa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. S. 270–272. Suomen ympäristö 1/2017.
- Ulvinen, T. 1997. Tunturiarho – polarnarv. Teoksessa: Ryttylä, T. & Kettunen, T. (toim.). Uhanalaiset kasvimme. Suomen ympäristökeskus ja Kirjayhtymä Oy, Helsinki. S. 71.

Kuva: Anne Jäkäläniemi